

ΣΤΟΝ ΕΔΙΚΩΝΑ

(Του Ρούπα)

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ

Α Λ Η Τ Η Σ

Αυτό μου συνέβηκε μία χειμωνιάτικη βραδιά, σ' ένα στενό δρόμο του Περαία, την ώρα που κατέβαινα στο λιμάνι, να πάρω το κατόπι για τη Σύρα :

Έρχομουν από το τραίνο, μ' ένα μικρό ραλιτσάκι στο χέρι, κ' ελήγωνα συλλογίζομενος το ταξίδι μου και το σκοπό του... "Άξαρνα, σέ μή γονιά, με σταμάτησε ένας άνθρωπος ψηλός, ξερακιανός, κακομαγμένος, και μουρμουράσε κάτι, απλώνοντας την παλάμη. "Ένας ζητιάνος.

Δέ συνειδίκο να προστάξω τη ζητιανιά, προπάντων όταν γίνεται από άντρες. "Αν είναι γέροι και σακατιηδες, άς πάνε στα φιλανθρωπικά καταστήματα αν είναι γέροι, άς δουλέψουν. "Αν είνε τεμπέληδες, άς γείνουν λαοπόδιτες. "Επί τέλος είνε κι αυτό πού δουλεύει, πού ζητινά κάποτε την Ατινομία μας και την ξεμωιάδιζει.

Γι' αυτό, κι' όταν αντίκρισα πάλι μπροστά μου μίαν άνοχη παλάμη, έκανα να προσπεράσω, μά ο Ζητιάνος τούτος μούβωσε το δρόμο με μία φράση, πού είχε άλλόκοτο και σκληρό τον τόνο της φωνής :

— Π ο ε π ε ι νά μου δώσετε κάτι, κύριε! "Έχω μεγάλη ανάγκη; ά π ο ψ ε λ..."

Τά λόγια του αυτά, και μάλιστα ο παλιός τους, το χρώμα, έπεσαν βαθιά μέσα σ'ή σκοτεινή σπηλιά όπο λαγοκοιμόντα οι άνοχηδες της προτεραιότης μου ζωής...

"Ανατετάχτηκα... Μά αυτός ήμην... γιά ούτσόν... αυτός ήταν γουστός άνθρωπος... Ναι, δέν ήταν ή πρώτη φορά πού την άνοχη τη φωνή αύτή, μά πού; και;... Τόν έκοιτάξα καλά. Στη μεσοκοι-

γώ δέν είμαι εκείνος ό Γιάννης πού νομίζετε... Εί μ α ι ἄ λ λ ο ; Γι ά ν ν η ς ε γ ω ! Καί... δέ θέλω τίποτα!.."

Γοήγορα—γοήγορα, με ληθητική περατηριά, σά ξεραιδιάσα, γώνεψε μέσα στο σκοτάδι, χάθηκε σ' ένα παραδοσιακό, όπου ήπιζαν άδειες κωσόνες μαγαζιών και κωροτάκια υπαλλήλων. Χάθηκε, τόν ήπε το σκοτάδι, όπως τόν είχε βγάλει μπροστά μου, άσηνοντάς με στην άμφοβλία... Καί κωδώς δέν ήτορχε τρόπος νά τρέξω πίσω του, νά τόν ξαναβρώ, έξακολούθησα το δρόμο μου, κατά το λιμάνι, πάντα συναντημένος, βυθισμένος σέ πιερή συλλογή...

Αιπών, έλεγα, αν ό άνθρωπος πού με σταμάτησε, ήταν ό Γιάννης ό Δαμιανόπουλος, τί παρανομικό ξετόλιγμα έπαιρνε ή ιστορία άγός παλιού μας φίλου, τί τραγικό το κατόντημα του!... Συλλογιστήτε ένω νέον, διορφο, κομφο, κοσμηκό, από ιστορική γενιά, προκωσμενον έξαρπητικά από τη φύση μ' έξεντάδα, έναν από τους τετραπέροτους εκείνους πού έξερουν ν' άρπάζουν τον ταρσο της έπιτυχίας από τά κέρατα. «Έλα δώ, θά σέ διαμάσω γώ, έσένα!» Τόν είχαμε συχνά στην παρεια μας, μά παρεια από ζωηρούς τελειόφοιτους, πού αντίπροσώπευαν όλες σχεδόν τίς Πανεπιστημιακές σχολές, πού έκανε έκδρομώδες στα περιχώρα της Ατιυχής, αυδακωία στη Σύχλη, τών Γεμωστών και γουδισαάδες στην Πλάκα...

Ό Δαμιανόπουλος μάς ήταν έξαρπητικά άγαπητός —«Ό διομοφιλιός, όπως τόν είλίγαμε. Τραγοιδούσε συμπληθητικά, ζεστή φωνή, κωθαρωία. Έγραφε και στίχους—έπιταγοηροσούλιζε λίγο, μά δέ σημωινεί. Ό άνθρωπος δέν τώκανε από φιλολογική φιλοδοξία. Άφού ή

κοπέλλες πού τόν άγαπούσαν ήθελαν ρωμάντζες, ό Γιάννης δέν τούς χαλούσε το χατίρι, κ' έγωμψε τραγοιδώλια. "Ήταν ό πού άλλέγους άνθρωπος του κοσμου, κ' όμως έγραφε μέλιγα ζωηρά πράγματα. Στην προφορική του λόγο κεράτος, ζωορπητή, μά άσπστη πηγή από παγινητικά άνέκδοτα, Γράφοντας στίχους, ήταν ένας ά π ο λ ο - υ ρ ο ὄ μ ε ν ο ς!... Καί τρέλλανότανε γιά τά κωροστούλια, ζωής κωμική προτήρηση στις διαφόρες κοινωνικές τάξεις. Τά φτιανε έκκολα με την Άρσοκωιά, όπως και με τη μοδιστωθία, και κωρτεξούριζε με την ίδια άφέλειμ μά δεσποινίδα πού πλούσιον κόσμο. Τό περιεργό είνε, ότι ό χαριτωμένος αύτός δόν Ζουάν κωροσού, και κατάσχο! "Ήμερολόγιο τών έρωτικόν του έπαρτηόσεων, με όνό-

Μία λίγη μούβουζιζε την καρδιά — Γιάννη! πού γώναζα... "Εσύ!... "Εσύ, ζτοι!...

Και συναντημένος, έκανα να τον πιάσω από τά μπράτσια, να τόνε σαξίω άπάνω μου, μά ό άνθρωπος μου έξέφυγε με μίαν άπότομη κίνηση, σαν άγριουού. Καί με τόν ίδιο σκληρό τόνο πού είπε :

— Κάνετε λάθος, κύριε... "Ε-

ματα, χρονολογίες, «έργα και ήμερας! Π. χ. Έγραφε: «Ελένη Στεφανιάδου, θεοπεπιδώς Αελίνα. Όδός Ίάσωνος 153. Έργάζεται εις τού Έστρατιάδου (Ένθη και Πτερά). Υψηλή, μελανχρόμη, αισθηματική. Ποτείνει εύκολα και κλαίει εύκολότερα. Προση συνάντησις μου εις τα Σκαμνάκια (Δωρος Φιλοπάππου), τη 17 Άπριλίου. Και αυτή διά την Μεγάλην Ίδέαν.

Η Μεγάλη Ίδέα ήταν ο γάμος. Ο κατακτητής αυτός των κομμουνιστικών καρδιών ήξερε να ψυχολογήει τους που πηγαναν από αισθημα και ποιές για τον μπλέξουν. Έλρθεσε λοιπόν να μη μπλεχτεί. Άμα καταλάβαινε τα σκεύος, έστριβε...

Τέλος, την έπαιξε κι' αυτός. Ο Έρωτας, το γ λ ο κ ο π ι κ ρ ο φ ι δ ά κ ι της Σαλτούς, τρέπωσε και στη δική του την καρδιά και την εδάχωσε άσκημα. Ο φίλος μας την έπαιξε και που δεν το περιμένα, και μάλιστα με τρόπο πολύ συνειδημένο: «Άγάτηρη την κόρη της σπιτινοκοκοράς του, μάν έποστη Άρετοίδα, που σπουδάσε πάνω στο Ύδαιο Άθηνων. Ίταν έν' άγοροκόριτο, πρόφωρα άναπτυγμένο, με τσαχινάκια μάτια και —για την εποχή εκείνη— πολύ χειραφετημένο. Η μάνα της ήταν χηρος δικαστού. Είχαν ένα ζαλωτόικο σπίτι στο Κολωνάκι και νοίκιασε ένα περσιονόμιονο δομάτιο... Λοιπόν, έκει την έπαιξε ο φιλαράκος μας. Άπο τον χωρό που κάθισε σε κείνο το σπίτι, τον έβλεπαμε άρρηκτο, λιγομίλητο. Σιγά—σιγά ξεκοψε από την παρεια και τέλος μάθαμε πως άρρεβονιάστηκε την παρδαλή Ύδειαά του.

Μάς είπαν άκόμη πως ο Δαμιανόπουλος Έκανε σάν τρελλός για δαύτη. Ο πατέρας του, που ήρθε από την επαρχία έπιτηδες, δεν μπόρεσε να του γορήσει το μωλό. Τα δάξανα της μάνας του τον άρριαν άσπυράντο. Συγγενείς και φίλοι δεν κατάφεραν να τον πείσουν, πως από που ήθελε να πάει, ήτανε σωστή παρεια φροσύνη, πως μάνα και κόρη είχαν ένα παρελών γυατό σκάνταλι, πως θα κατάστρεφε το μέλλον του και άλλα τέτοια. Ο Γιάννης είχε πάρει την άποφασί του. Και ο γέρος του έφερε, φοβερίζοντας πως θα τον άποκλήρωση, άν έπαυσε την κόρη της σπιτινοκοκοράς του.

Ο Γιάννης, την άλλη βδομάδα, Έκανε το γάμο του. Μάς δεν πέρασε πολύς καιρός, και κατάλαβε τη δυστυχία του. Μάνα και κόρη στοιβησαν το ψάρι στ' άγυια, που λέει ο λόγος... Κοιμά φορά τον έβλεπαμε στο δρόμο, σκαψό, άπεριλοήτο. Μάς άποφύγει... Ύστερα έμάθαμε και τα τραγικότερα: Η γυναίκα του —το άλλοτε άγοροκόριτο— είχε έρωσιον, έναν ήθοπολό με όνομα... Ο Άντρας της τώμασε, έβλεπε σ' ένεργεια την παλιά, να πάντα άλάθετη, μέθοδο του πατεριότου, και γροφοντας άξανα βράδι, στο σπίτι του, τούς έπιασε. Ο ήθοπολός έπήδησε από το παρδάθω, ο Δαμιανόπουλος τούφριξε μια πιστολιά, μάν δεν τον πέτυχε... Ρεζίλιζα.

Γίνανε σούσουρο, ήρθε η Άστεινεια, και ο Γιάννης, βρίζοντας άγρια τη γυναίκα του, έδωλεσε ότι θα τη χωρήσει... Προϊ—προϊ, έφριγε για την παρδαία του, για το Μοριά... Μπήκε στο παρτωό σπίτι κλαίγοντας: «—Πατέρα μου, μάνα μου... συγχωρέστε με... Είχατε δικιο... Ίτανε μια ζετιλωτή...» Και η μάνα κι' ο πατέρας έχάρδιζαν το κεφάλι του άσπουτου γουκι και τον εονχώρισαν, γιατί φαινότανε πως η καρδιά του γουκιού είχε από το Θεό πλασμένη να συχωρήει... Όμως, άκούστε τι γιναιε όποτε' από λίγον καιρό:

Άμα του πέρασε η πρώτη έντίσηση, το έρωτικό πάθος Ξαναφωτόωσε φρωτιά στην ψυχή του δυστυχισμένου του Γιάννη. Έλωωσε, σούφωσε, δε μπόραγε να την βγάλει από το μωλό του, αυτός ο κολασμένος της Άγάτης... Κ' ένα προϊ, έπειτα από τρομερή άγρυπνια, πήγε το τράινο και Ξαναγύρισε στην Άθήνα. Πήγαμε να τη βρη, να την άγκαλιάσει, η να την πνίξη... Ούτε κι' αυτός ήξερε...

Ανέβηκε βιαστικά στο Κολωνάκι. Βύρηε το σπίτι κλειστό... Άπό μια φίλη της του οικογένεια έμαθε πως η γυναίκα του ήταν φευγάτη. Είχε άκοιλοθήσει το θεατρίνο της σε μια κωλλυτεχνική του περιοδεία, στην Αίγυπτο... Και ή πεθερά; Μαζί τους και ή πεθερά, σενιάμενη άκόμη, που ήθελε να δη τις Πινωμίδες και τους άραπαδες, έλεγε, με τις άσπρες κελεμπίες!

Συννεκαμένος από τη μάνα του ο Δαμιανόπουλος δεν έλασε καιρό. Μπήρε στο πρώτο πατόρι που έφριγε για την Άλεξάντρα και πήγε να τη βρη...

Άπό τότε δεν τον Ξαναειδε κανείς.

Άπό τότε χάσανε όλοι τ' άχνάρια του. Κι' όταν ο θεατρίνος Ξαναγύρισε στην Άθήνα χωρίς τη φιλενάδα του, μαθεύτηκε πως γίνηκαν σκάνταλα στο Κάιρο, και πως ο Γιάννης έρωμξε πάλι με τη γυναίκα του και άποφάσισε να μείνη όριστικά στην Αίγυπτο, διακρίνος στα Μικτά Δικαστήρια.

—Δε βαρεόσα, έλεγε ο θεατρίνος στη Γεορτινιά, δεν είχε σοί γυναίκα... Πάλι θα του Ξαναφίγη με κανένα πασσα... Καλά που γλίτωσα άν' αυτή την κωλλυτεχία.

Είχαν περάσει πολλά χρόνια από τότε... Και να τώρα που σε κείνο το δρομάκο του Περαία, μέσα στο βραδινό θάμπος, η σιλουέτα ενός δυστυχισμένου αλήτη κι' η φωνή του είχαν Ξυτηήσει, μ' Έναν άλλόκατο τρόπο, τόσες θύμησε, Έναν άλλόκατο κόσμο από γεγονότα, που τα νόμιζε διότελα ληρομημένα... *

Όταν έγύρισα από τη Σύρα, διηγήθηκα στον άδερφό μου την παρξένη συνάντησή μου. Όμως δεν τούκανε την έντύπωσή που περιμένα.

—Της φαντασίας σου εινε... της φαντασίας σου, μου έλε. Κείνο τον καιρό, ο άδερφός μου είχε διοριστεί λατροδικαστής της Εισαγγελίας Άθηνων. Όταν γινότανε κανένα σοβαρός τραυματισμός, η φωνός, ο Εισαγγελέας του έδινε έντολη να πάη να κνήη άποτομία. Τότε ο γιατρός έπερανε το βαλτσάκι του —τόσο δά— με τα έργαλεία του και τ' άντιστηπικά του, και πήγαμε να έξετασή το λαβομένο η το νεκρό και να συντάξη όστερα την έκθεσί του. Στις ύπηρεσιακές του αυτές άποστολές τότε συντρεφανα καιμιά φορά, προάπαντ όταν ήτανε να πάη σε κανένα χωριό της Άττικής. Κι' όμα τέλειανε ο γιατρός τη δουλειά του, καθόμαστε σε κανένα μαγαζάκι και κουτοπυάμα. Έτσι τέλειανε ενχάριστα μια άνασχη και πολλές φορές θλιβερή ύπηρεσία...

Έν' απότομα, που πήγα στην Εισαγγελία, βρήκα τον άδερφό μου έτοιμο να βγη. Είχε διαταγή να πάη στον Περαία για άποτομία και κρατούσε το βαλτσάκι του. Βήθηκαε μαζίς...

(Τό τέλος στο προσεχές)

**ΜΥΘΟΙ
ΤΙ ΚΑΝΕΙ Ο ΦΟΒΟΣ!**

Ένας περιφρονος Γάλλος γιατρός, θέλοντας να δείξη τα καλά που μπορεί να προσένηση στον άνθρωπο ο φόβος, άναφέρει σε μια σχετική πραγματεία του τον άκόλουθο μύθο:

Μιά φορά ένας χωρικός γορήξε καθάλλα στο χωριό του.

Έξαγνα τον σταμάτησε στο δρόμο μια γορή και του ζήτησε να την πάη μαζίς του.

—Ποιά είσαι; τη ρώτησε ο χωρικός.

—Είμαι η Πανούζια, άποκλήθηκε η γορή.

Ο χωρικός τρώμαξε κι' Έκανε να φύγη, αλλά η γορή τον κράτησε:

—Γιατί φεύγεις; Νομίζεις ότι και χωρίς έόσω δεν μπορώ να κάω στο χωριό; Μην είσαι κωτός λοιπόν. Πάρε με μαζίς σου κι' εγώ, για άμοιθή, δεν θα περάξω ούτε σένα, ούτε κανένα άλλο άν' το σπίτι σου.

—Ανέδα, της ειπε τότε ο χωρικός.

Άφοϋ προχώρησαν κάμποσο, ο χωρικός περιμάλασε την πανούζια να μην περάξη και μερικώς φρίλσει του.

Έτσι σιγά—σιγά, ως ότου να φτάσουν στο χωριό, η πανούζια του έποσχέθηκε να μην περάξη, παρά μόνο δέκα άν' όλο το χωριό.

Κι' όμως την ίδια μέρα μαθεύτηκε πως πέθαναν τριάντα.

Ο χωρικός έτριξε τότε θυμωμένος και βήρηε την πανούζια.

—Δεν κράτησε, την ύπόσχασε του, της ειπε. Τριάντα άνθρωποι πέθαναν κιόλας...

—Δεν φταίω εγώ, άν πέθαναν τόσος, του άποκλήθηκε η πανούζια. Έγώ μονάχα τούς δέκα θανάτωσα.

—Κι' οι άλλοι είπασ;

—Πέθαναν άν' το φόβο τους...!

ΓΝΩΜΙΚΑ

ΤΗΣ ΚΑΡΜΕΝ ΣΥΛΒΑ

Γιά ν' αναδειχθή κανείς μεγάλος, πρέπει το άτιμό του να έξασανίζεται μέσα στα έργα του.

—Δεν ύπόκειται παρά ή εύτυχία της εκληρώσεως του καθήγοντος, ή παρηγοριά της έρρασίας και ή απόλαυσις του όφαιου.

